

GDK 72(045)=163.6

Ko se les na ogled postavi

11. dražba najvrednejšega lesa v Slovenj Gradcu

Če se ekipni športniki vsako leto zberejo na tako imenovanih tekmah zvezd ali *all-star tekmah*, kjer izbirajo najboljše med najboljšimi, potem lahko za dražbo vrednejšega lesa v Slovenj Gradcu zapišemo enako – pred občinstvom z vsega sveta se zberejo najboljši in najlepši ter se pomerijo v absolutni konkurenci. In tudi tukaj je zmagovalec samo en.

Morda se prav zato spodobi, da nekaj prvih besed namenimo zmagovalcu, gorskemu javorju, ki na dražbi v Slovenj Gradcu zmaguje že nekaj let. Gorski javor ali *Acer pseudoplatanus* je visoko in močno drevo, ki ga najdemo do 1700 metrov nadmorske višine. Slabo prenaša vročino in sušo, bolj mu godijo nizke temperature na apnenčastih tleh z globoko rodovitno prstjo, bogato s humusom. Predstavlja 2,4 odstotka skupne lesne zaloge slovenskih gozdov. Njegov les je med našimi listavci najbolj cenjen, uporabljajo ga za butično izdelavo pohištva, furnirja in glasbil, na primer flaut, violin in fagotov. Les na prostem ni obstojen. Najmogočnejši gorski javor po dostopnih podatkih raste pod Malo Ponco pri Ratečah in je v lasti družine Rogar. Sicer to drevo zraste do 40 metrov, njegova debelina pa lahko obsega do 2 metra. Posebno cenjen je tako imenovani rebraš, ki na dražbah, o kakršni pišem, dosega najvišje cene. Ime izvira iz posebne oblike rasti, ki mu jo dajejo kratka valovita vlakna. Pojavlja se pri vseh vrstah javorja, najbolj pogosta pa je pri gorskem

Slika 2: Zmagovalec dražbe 2017 (Foto: M. Krejan Čokl)

javorju. Taka drevesa so redka, in dokler rastejo v gozdu, jih je težko prepoznati. Da gre za 'rebraša', ugotovimo šele po poseku, ko s hloda odstranimo lubje. Če torej posekamo javor, je treba les pred prodajo temeljito pregledati, saj se morda med hlodi skriva pravo malo bogastvo, kakršno je bilo (tudi tokrat) na voljo na dražbi. Seveda to velja zgolj za najkakovostnejše kose.

Zdaj pa se vrnimo k dražbi oz. pravi tekmi zvezd med najlepšimi hlodi pri nas. Letošnjo, že 11. dražbo so med številnimi kupci iz Slovenije in tujine prvič obiskali tudi Japonci. Verjetno je šlo zgolj za ogled trga, saj na koncu niso oddali nobene ponudbe, a že zanimanje države, ki je trgovska velesila in je od nas tako zelo oddaljena, je vsekakor spodbudno. So pa ponudbe oddali drugi kupci – teh je bilo kar 32, kar je nov rekord. Ponudb je bilo 5521, kar kaže na izjemno zani-

Slika 1: Na novinarski konferenci so sodelovali Jože Jeromel, Veronika Valentar, Damjan Oražem in mag. Marjan Podgoršek (Foto: M. Krejan Čokl)

manje za naš les in nujo, da se dražba v prihodnje še širi in ponudi še več. Glede na količino lesa, ki jo premore Slovenija, je to pričakovanje več kot upravičeno. Na dražbi je bilo na voljo 1700 hlodov, kar se morda komu zdi veliko, če pa številke obrnemo, je to 'le' 1885,41 m³ lesa 308 lastnikov, kar v primerjavi s 6,1 milijona m³ celotnega poseka lesa iz leta 2016 sploh ni veliko. Vendar moram ponoviti – gre zgolj za smetano našega lesa, najboljše in najlepše hlode. Zanje so se letos zanimali kupci iz Slovenije (12), Avstrije (12), Nemčije (5), Italije (2) in Hrvaške (1). Ponudb niso oddali zgolj za 251 hlodov, ki pa bodo še na voljo. Do zdaj se še ni zgodilo, da kateri izmed ponujenih hlodov ne bi dobil novega lastnika.

Slika 3: Zmagovalni hlod je bil ves čas oblegan (Foto: M. Krejan Čokl)

Če se še enkrat poigram s številkami, je vsak hlod prejel 7,7 ponudbe. Rekorder gorski javor 'rebraš' jih je prejel kar 968! Na koncu ga je odpeljal kupec, ki je bil zanj pripravljen plačati 9375 EUR/m³, kar je prodajalcu iz Svetega Gregorja v Ribnici prineslo 9909 EUR. Odlično sta se odrezala tudi hloda oreha (3333 EUR/m³) in macesna (1050 EUR/m³). Za primerjavo je kakovosten hrast graden dosegel skupno ceno hloda 3696,93 EUR. Vedno višje cene dosega tudi najkakovostnejše sadno drevje – jabolana, sliva, češnja. Letošnja posebnost dražbe je bila leska, kar je prava redkost, saj gre za grmovnico.

In kako dražba poteka? Cene določajo kupci, a njihovih imen organizatorji nikoli ne objavijo. To pomeni, da tako imenovano kartelno dogovarjanje kupcev ni mogoče in hlod dejansko dobi tisti, ki je zanj pripravljen odšteti največ – brez informacije, koliko so pripravljeni odšteti drugi.

Okvirne cene lesa seveda niso skrivnost, zato mora o končni ceni presoditi kupec sam, z njo pa se mora strinjati tudi prodajalec. Zagotovo sistem, ki bi ga bilo vredno posnemati še kje.

Na novinarski konferenci ob dnevu odprtih vrat so spregovorili Jože Jeromel, podpredsednik Zveze lastnikov gozdov iz Društva lastnikov gozdov Mislinjska dolina, Veronika Valentar, predstavnica Zveze lastnikov gozdov Slovenije, Damjan Oražem, direktor Zavoda za gozdove Slovenije, in Marjan Podgoršek, državni sekretar z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Državni sekretar Marjan Podgoršek je na novinarski konferenci pohvalil organizatorje in povedal, da ministrstvo podpira dražbo. Seveda ni mogel mimo težav s podlubniki, pri čemer ima po njegovem mnenju pomembno vlogo inšpekcija, ki kontrolira izvajanje odpravljanja podlubnikov, največ je pa to seveda odvisno od lastnikov gozdov. Damijan Oražem je dodal, da so podlubniki, ki so največja grožnja, za zdaj najbolj aktivni na blejskem in tolminskem območju, drugje pa se je stanje umirilo. Pogozdovanje poteka, tako da je dela dovolj do leta 2020, treba pa je pogozditi skoraj 2000 hektarjev.

In za konec: bi lahko predvideli, kak les oz. les katerega drevesa bo čez nekaj let najbolj zaželen, ter zasadili tiste drevesne vrste, ki bodo vredne največ? Pogozdovanje se prilagaja rastišču in podnebnim spremembam, tako da je nemogoče predvideti, katera drevesna vrsta bo čez petdeset let najbolj zaželena in bo tudi najboljše uspevala, je pojasnil Oražem.

Marta Krejan Čokl,
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec

Slika 4: 11. dražba najvrednejšega lesa (Foto: M. Krejan Čokl)